

Čís. 6126.

Žaloba podle §u 823 obč. zák. směřuje k uznání dědického nebo spoludědického práva a k vydání dědictví nebo jeho poměrné části. Restituční povinnost týká se pozůstalosti, jak byla v době úmrtí zůstavitelova, tedy všeho, co v ní bylo a k ní patřilo nebo jí později připadlo. Základem jest inventář pozůstalosti nebo místopřísežné seznání. Objem této povinnosti řídí se pravidly §u 335 obč. zák., nebo §u 330 a 338 obč. zák., zejména též v případě, že některé věci byly napotom zcizeny. Nerozhodno, že kdyby se byl žalobce včas účastnil projednání pozůstalosti, byla by mu již tehdy odevzdána podílem naň připadajícím. Na místo nároku na poměrnou část pozůstalosti vstupuje, není-li jí tu již, nárok peněžitý.

(Rozh. ze dne 17. června 1926, Rv I 158/26.)

Dne 7. února 1916 zemřela Anna M-ová, po níž zůstalo pět dětí, mezi nimi žalobce a žalovaný. Žalobce se nedostavil k projednání pozůstalosti, při němž byla zjištěna čistá pozůstalost 6.182 K 90 h, a pozůstalost odevzdána ostatním čtyřem dětem, jednou čtvrtinou žalovanému. Tvrdě, že nemohl se dostavit k projednání pozůstalosti, ježto byl ve válečné službě vojenské a že čistá hodnota pozůstalosti činila 49.182 K, z čehož na něho (žalobce) vypadá jedna pětina (9.836 K 40 h) domáhal se na žalovaném zaplacení jedné čtvrtiny tohoto peníze. (Kromě toho na ostatních dědicích zaplacení příslušného podílu). P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e přiznal žalobci pouze 396 Kč 54 h, o d v o l a c í s o u d k odvolání žalobce napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolání nutno odepřítí úspěch; soud první stolice, aniž by tomu bylo žalobcem odporováno, zjistil, že celá pozůstalost po Anně M-ové, zemřelé dne 7. února 1916, v době její smrti měla cenu 13.374 K, a že čistá pozůstalost po srážce dluhů 3.843 K 10 h činila 9.530 K 90 h. Poněvadž po Anně M-ové zůstalo 5 dětí, připadla z čisté pozůstalosti na žalobce jako zákonný díl jedna pětina, t. j. 1.906 Kč 18 h. Má tudíž ve smyslu §u 823 obč. zák. žalobci vyplatiti žalovaný jednu čtvrtinu, t. j. 476 Kč 54 h, po započtení pohledávky 80 Kč proti žalobci celkem 396 Kč 54 h.

N e j v y š š í s o u d k žalobcově dovolání zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Jako dovolací důvody se uplatňuje vadnost řízení, rozpor se spisy a nesprávné právní posouzení dle čís. 2—4 §u 503 c. ř. s. a navrhuje se zrušení, po případě změna napadeného rozsudku ve smyslu žalobní prosby. Dovolací důvod dle čís. 3 §u 503 c. ř. s. není vůbec proveden, ostatní dva důvody se pak provádějí tím způsobem, že nesprávně byl nárok žalobcův posuzován jako peněžitá pohledávka podle hodnoty pozůstalosti z doby dědického nápadu, neboť právo dědické jest nárokem na podstatu pozůstalosti ve všech jejích částech a žalobou

uplatněn byl nárok peněžitý na místě tohoto původního nároku jen proto, že podstata větším dílem byla zcizena a žalovaní jsou povinni vydati za ni úplatu. Pokud pak zejména nebylo nabídnutými důkazy vyšetřeno tvrzení žalobcovo, že dům do pozůstalosti patřící byl prodán Josefu H-ovi za 34.000 Kč, ačkoli má nárok na díl ceny podstaty, zůstalo dle názoru dovolatelova řízení v podstatné části neúplným. Dovolání nelze upřítí úspěch. Žaloba byla podána výslovně dle §u 823 obč. zák. Taková žaloba směřuje na uznání dědického nebo spoludědického práva a na odsouzení žalované strany k vydání dědictví nebo poměrné jeho části. Restituční povinnost žalované strany týká se tedy pozůstalosti, jak byla v době zůstavitelova úmrtí, tedy všeho, co v ní bylo a k ní patřilo nebo později připadlo. Základem jest inventář pozůstalosti nebo místopřísežné seznání. Obiemi této povinnosti řídí se dle předpisu §u 824 obč. zák. pravidly §u 335 obč. zák. nebo §u 330 a 338 obč. zák., zejména též v případě, že některé věci byly potomně zcizeny, kdy i bezelstný držitel musí vydati úplatu za ně, pokud jí jest ještě obohacen (srv. Krasnopolski V. sv. § 60, Stubenrauch 8. vyd. I. sv. str. 1023, Ehrenzweig, System, II. sv. 2. díl § 535). Předmětem oné žaloby může tedy býti vydání pozůstalosti nebo její části s příslušenstvím a, není-li tu její podstaty, vyplacení úplaty za ni, ovšem v mezích pravidelně uvedených. Bylo žalobcem tvrzeno a byly o tom důkazy nabízeny, že cena pozůstalosti byla mnohem vyšší, než jak byla vzata za základ v řízení pozůstalostním. Neboť žalobce udal, že polovice přikázaná žalované Terezi P-ové byla v dražbě prodána za 10.000 Kč a později celý dům Josefu H-ovi za 34.000 Kč, že jedna kráva byla prodána za 12.000 Kč, druhá kráva zaměněna v ceně 3.500 Kč, a zařízení, označené v pozůstalostním řízení jako bezcenné, mělo cenu 1.000 Kč. Dle toho vypočetl žalobce svůj dědický podíl jedné pětiny na 9.836 Kč 40 h, kterýž proti třem žalovaným sourozencům zažaloval a sice proti Jos. a Maxovi M-ovi po jedné čtvrtině a Terezi P-ové jednou polovicí. Žalovanými bylo však namítáno, že žalobce smí žádati jen svůj podíl na pozůstalosti, nikoli však její cenu, protože žalovaní Josef a Max M-ovi vlastní posud každý jednu čtvrtinu hospodářství, vyjma podíly Terezie P-ové, jež byly exekučně prodány za 10.000 Kč. Když rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 3. prosince 1924 Rv I 1357/24 čís. sb. 4428 bylo vysloveno, že žalobce nepozbyl svého dědického práva tím, že se k projednání pozůstalosti nedostavil, a že se může kdykoli v promlčecí lhůtě domáhati svých nároků žalobou ve smyslu §u 823 obč. zák., jak také učinil, vyjádřil odvolací soud ve svém zrušovacím usnesení ze dne 31. prosince 1924 ten názor, že směrodatnou jest cena, kterou měly věci v čase úmrtí zůstavitelky, třebaže kupní cena peněz napotom podstatně klesla, čehož následky prý musí nésti žalobce sám, nevstoupiv včas v projednání pozůstalosti, ač byl opětně a řádně vyrozuměn. Toho názoru přidržeti se musel procesní soud, zjistiv ovšem znalce pravou cenu pozůstalostních předmětů ku dni smrti zůstavitelky na 9.530 Kč 90 h a přiznav dle toho žalobci částku proti jednotlivým žalovaným rozsudkem ze dne 17. června 1925 a rozsudkem ze dne 14. července 1925, doplňujícím dřívější rozsudek ze dne 3. dubna 1924. V napadeném rozsudku pak hájí odvolací soud tytéž důvody, jak je již dříve vyslovil.

Ale nelze s ním souhlasiti. Nerozhoduje, že kdyby se žalobce byl včas účastnil projednání pozůstalosti, byla by mu pozůstalost již tehdy odevzdána bývala podílem na něj připadajícím. Žalobce neztratil, jak již bylo právoplatně rozhodnuto, dědického práva, může je kdykoliv, pokud se nepromlčelo, žalobou uplatniti, ale na vydání příslušné poměrné části pozůstalosti in natura, po případě v penězích. Právem tedy zastává dovolatel názor, že by měl posud nárok na díl pozůstalostní podstaty, kdyby byla zůstala uchována, že však na jeho místo vstupuje nárok peněžitý, není-li tu již této podstaty. Nižší soudy, vycházející z mylného názoru právního, nezabývaly se tvrzením žalobcovým a námitkami žalovaných, zda byly předměty pozůstalosti a v jaké ceně zcizeny či nikoli a neprovedly o tom důkazů. To jest však rozhodujícího významu jak pro způsob, tak i pro výši žalobcova nároku, po případě objem povinnosti žalovaných dle směrnic výše vyslovených.

Čís. 6127.

U toho, kdo zastává v podniku zodpovědné místo orgánu, jemuž náleží celý podnik řídit, vésti a spravovati, nelze výkony nad osmi-hodinovou pracovní dobu pokládati za zvláštní práce přes čas, jež by musily býti zvláště odměněny. Smlouva čís. sb. 80/1922 o omezení pracovních hodin má v Československé republice platnost i vnitrostátní.

(Rozh. ze dne 17. června 1926, Rv II 109/26.)

Žalobce, bývalý vedoucí úředník žalované firmy, domáhal se, byv propuštěn, na žalované odměny za práci přes čas. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **N e j v y š š í s o u d** žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nutno především zabývati se dovolacím důvodem dle č. 4 Šu 503 c. ř. s. v tom směru, pokud odvolacím soudem byl vysloven zásadní názor, že žalobci přísluší nárok na odměnu za práce přes čas. V tomto ohledu dlužno shledati dovolání odůvodněným. V napadeném rozhodnutí se prostě praví, že, byly-li zjištěny práce přes čas, přísluší žalobci za ně odměna dle Šu 1151 a 1152 obč. zák. Zásadní názor o nároku žalobcově na odměnu za výkony přes čas byl vysloven již ve zrušovacím usnesení téhož odvolacího soudu ze dne 5. března 1925 a odůvodněn zákonem ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., jenž ohledně zaměstnanců nečiní rozdílů, takže práci přes čas nutno odměniti zvláště. Avšak tím nelze nárok žalobcův odůvodniti. Dle Šu 1 čís. 1 cit. zák. nečiní se sice v tom směru rozdílů, a také z důvodové zprávy (tisk 234) vysvítá, že pod ochranu zákona byly pojaty všechny osoby najímané za plat (viz rozhodnutí č. 4173 sb. n. s.). To ovšem může platiti jen pro osoby, jichž denní pracovní výkonnost dle povahy zaměstnání jest a může býti na určitý počet hodin obmezena. Ohledně nich platí ustanovení zákona čís. 91/1918, že skutečná pracovní doba nesmí trvati déle než 8 hodin denně neb 48 hodin týdně, ať jde o práci tělesnou nebo duševní, úmluva